

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๑. สา (โสวสสุตฺตา) สพรหมจารีนํ สนฺติกา โอวาทานุสาสนี-
ปฏิลาภเหตุโต โทสปปหฺนาคุณาริคมเหตุโต จ มงฺกฺลนฺติ วุจฺจติ ฯ เตนฺนาห
อนฺุมานสฺสฺสฺเต มหาโมคฺคฺคฺลฺลาโน ภิกฺขุํ ฐมฺมํ เทสฺสนฺโต ปวฺวเรติ เจปิ อาวุโส
ภิกฺขุ วทฺนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต วจฺนีโยมฺหิ อายสฺมนฺเตหิตี ฯ โส จ โหติ ทุพฺพโจ
โทวสฺสฺสฺกรณฺเห ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต อภฺจโม อปฺปทกฺขิณฺคฺคาหิ อนฺุสาสนี
อลฺโฆ นํ สพรหมจารี น เจว วตฺตพฺพํ มลฺลญฺนฺติ น จ อนฺุสาสิตพฺพํ
มลฺลญฺนฺติ น จ ตสฺมี ปุคฺคเล วิสฺสาสํ อาปชฺชิตพฺพํ มลฺลญฺนฺตฺติ จ
โน เจปิ อาวุโส ภิกฺขุ ปวฺวเรติ วทฺนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต วจฺนีโยมฺหิ
อายสฺมนฺเตหิตี ฯ โส จ โหติ สุวโจ โสวสฺสฺสฺกรณฺเห ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต
จโม ปทกฺขิณฺคฺคาหิ อนฺุสาสนี อลฺโฆ นํ สพรหมจารี วตฺตพฺพญฺเจว
มลฺลญฺนฺติ อนฺุสาสิตพฺพญจ มลฺลญฺนฺติ ตสฺมีญจ ปุคฺคเล วิสฺสาสํ อาปชฺชิตพฺพํ
มลฺลญฺนฺตฺติ จ ฯ

ตตฺถ อปฺปทกฺขิณฺคฺคาหิ อนฺุสาสนินฺติ โย ปเรหิ วุจฺจมาโน ตุมฺहे
มํ กสฺมา วทฺธ อหํ อตฺตโน กปฺปิยาภฺปิยํ วชฺชาวชฺชํ อตฺถานตฺถํ ชานามิตี
วทฺติ อยํ อนฺุสาสนี ปทกฺขิณฺโต น คณฺหาติ วามโต คณฺหาติ ตสฺมา
อปฺปทกฺขิณฺคฺคาหิตี วุจฺจตีติ ตพฺพญฺณนา ฯ

ตตฺถ ปาปิจฺจตาทโย โสฬส ฐมฺมา ทุพฺพจกฺวกรณฺโต โทวสฺสฺสฺกรณฺ
นาม ฯ อปฺปิจฺจตาทโย โสฬส ตพฺพิปริตฺโต โสวสฺสฺสฺกรณฺ นาม ฯ เต
สพฺเพ อนฺุมานสฺสฺสฺเต โอโลเกตพฺพา ฯ

๒. สุวโจ จ นาม อุตตโนปี ปรสฺสาปี โทสปปหานาย ปฏิปชฺชติ
 นาม ฯ ตสฺมาสฺส โสวจสฺสตา โทสปปหานคฺคาณิคมเหตุ โหติ ฯ อปีจ
 วิเสสธัมมสฺส อหฺริภาวโต มํจฺจํ ฯ เตน วุตฺตํ เมตฺตสฺสทวณฺณนํ โย
 หิ ปุคฺคโล อิทํ น กาศพฺพนฺติ วุตฺโต กิณฺเต ทิฏฺฐํ กิณฺเต สุตํ โก เม
 หุตฺวา วทสี ก็ อุปชฺฌาโย อาจริโย สนนฺทิจฺโจ สมฺภตฺโตติ วา วทสี
 ตฺถหิภาเวน วา วิเหเจติ สมฺปญฺจิฉิตฺวา วา น ตถา กรโหติ โส วิเสสธัมมสฺส
 ทูเร โหติ ฯ โย ปน โอวทียมาโน สาธุ กนฺเต สฺสจฺจุ วุตฺตํ อุตตโน วชฺชํ
 นาม ทฺวทสํ โหติ ปุณฺณปี มํ เอรูปํ ทิสฺวา วเทยฺยาถ อนุกมฺปํ อุปาทาย จิรสฺสํ
 เม ตมฺหากํ สนนฺติกา โอวาทิ ลทฺโหติ วทสี ยถาณฺตฺติญฺจญฺจ ปฏิปชฺชติ โส
 วิเสสธัมมสฺส อหฺริภาวโต โหติ ฯ ตสฺมา เอวํ ปรสฺส วจฺนํ สมฺปญฺจิฉิตฺวา
 กรโณโต สุวโจติ ฯ

สุวโจ จ ปน ทฺวโร โหติ เอกจฺโจ ปสฺสิตฺตพฺโพ เอกจฺโจ น ฯ
 เตนนาห กกฺกชฺฌมฺสฺสเถ นานนฺตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุํ สุวโจติ วทามิ โย จีวร-
 ปิณฺฑปาตเสนาสนคฺคิลานปฺปจฺจยเกสชฺชปริกฺขารเหตุ สุวโจ โหติ โสวจสฺสํ
 อาปชฺชติ ฯ ตํ กิสฺส เหตุ ฯ ตณฺหิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ จีวรปิณฺฑปาตเสนาสน-
 คฺคิลานปฺปจฺจยเกสชฺชปริกฺขารํ อลภมาโน น สุวโจ โหติ น โสวจสฺสํ
 อาปชฺชติ ฯ โย จ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฌมฺมํเยว สกฺกโรนฺโต ฌมฺมํ
 ครุโรนฺโต ฌมฺมํ อปจายมาโน สุวโจ โหติ โสวจสฺสํ อาปชฺชติ
 ตมฺหํ สุวโจติ วทามิ ฯ ตสฺมาติห ภิกฺขเว เอวํ ลิกฺขิตพฺพํ ฌมฺมํเยว
 สกฺกโรนฺตา ฌมฺมํ ครุโรนฺตา ฌมฺมํ อปจายมาโน สุวจา ภวิสฺสาม โสวจสฺสํ
 อาปชฺชิสฺสามาติ เอวณฺหิ โว ภิกฺขเว ลิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล มครเป็นไทย

๑. ความเป็นผู้ว่าง่ายนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสว่า เป็นมงคล เพราะเป็นเหตุได้โอวาทานุสาสนีจากสำนักของเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย และเพราะเป็นเหตุแห่งการละโทษและการบรรลุคุณ ฯ เพราะเหตุนี้ พระมหาโมคคัลลานเถระ เมื่อจะแสดงธรรม แก่ภิกษุทั้งหลาย จึงกล่าวไว้ในอนุমানสูตรว่า ผู้มีอายุ แม้ถ้าภิกษุปวารณาไว้ว่า ขอท่านผู้มีอายุทั้งหลาย จงตักเตือนกระผมเถิด ผมเป็นผู้อ่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลายควรตักเตือนได้ ฯ แต่เธอเป็นผู้ว่าง่าย ประกอบด้วยธรรมอันทำความเป็นผู้ว่าง่าย ไม่อดทน มีปกติ ไม่รับอนุสาสนีโดยเบื่องชา ที่นั่นแล เพื่อนพรหมจารี ย่อมไม่สำคัญ เธอว่า ควรตักเตือนได้ ย่อมไม่สำคัญเธอว่าควรพราสอนได้ และย่อมไม่สำคัญ ความคุ้นเคยอันตนควรถึง ในบุคคลนั้น และว่า ผู้มีอายุ แม้ถ้าภิกษุ ไม่ปวารณาไว้ว่า ขอท่านผู้มีอายุทั้งหลาย จงตักเตือนกระผมเถิด ผมเป็นผู้อ่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลายควรตักเตือนได้ ฯ แต่เธอเป็นผู้ว่าง่าย ประกอบด้วยธรรมอันทำความเป็นผู้ว่าง่าย อดทน มีปกติรับอนุสาสนีโดยเบื่องชา ที่นั่นแล เพื่อนพรหมจารี ย่อมสำคัญเธอว่า ควรตักเตือนได้ ย่อมสำคัญเธอว่า ควรพราสอนได้ และย่อมสำคัญความคุ้นเคย อันตนควรถึงในบุคคลนั้น ฯ

อรรถกถาอนุমানสูตรนั้นว่า บรรดาบทเหล่านั้น สอนบทว่า **อุปัทภวจินคฺคาหิ** อนุสาสนี ความว่า บุคคลใด อันชนเหล่าอื่นตักเตือนอยู่ พู่ว่า พวกท่านตักเตือนผม เพราะเหตุไร ผมรู้จักสิ่งที่ดีควรและไม่ควร ที่มีโทษ และไม่มีโทษ เป็นประโยชน์และมีโทษประโยชน์ของตนได้ บุคคลนี้ ชื่อว่าไม่รับอนุสาสนีโดยเบื่องชา ชื่อว่ารับโดยเบื่องช้าย เพราะฉะนั้น ท่านจึงกล่าวว่า มีปกติไม่รับ (อนุสาสนี) โดยเบื่องชา ฯ

บรรดาธรรมเหล่านั้น ธรรม ๑๖ ประการมีความเป็นผู้ปรารถนา
ลามกเป็นต้น ชื่อว่า โทวจสุตถรณา เพราะเป็นเหตุกระทำความเป็นผู้ว่ายาก ฯ
ธรรม ๑๖ ประการ มีความเป็นผู้ปรารถนาน้อยเป็นต้น ชื่อว่า โสวจสุตถรณา
เพราะมีนัยอันตรงกันข้าม จากธรรมเป็นเครื่องกระทำความเป็นผู้ว่ายากนั้น ฯ
ธรรมทั้งหมดเหล่านั้น พึงตรวจดู ในอนุमानสูตร ฯ

๒. ก็ธรรมดาคนว่าง่าย ชื่อว่า ย่อมปฏิบัติเพื่อละโทษทั้งของตน
ทั้งของคนอื่น ฯ เพราะฉะนั้น ความเป็นผู้ว่าง่ายของบุคคลนั้น จึงเป็นเหตุ
แห่งการละโทษและการบรรลุลุณ ฯ อีกอย่างหนึ่ง ความเป็นผู้ว่าง่าย ชื่อว่า
เป็นมงคล เพราะความเป็นผู้ไม่ไกลจากการบรรลุลุณพิเศษ ฯ เพราะเหตุนี้
พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าวไว้ในอรรถกถาเมตตสูตรว่า ก็บุคคลใด
ถูกผู้อื่นกล่าวเตือนว่า สิ่งนี้ ท่านไม่ควรทำ ย่อมพูดว่า ท่านเห็นหรือ ท่านได้ยิน
หรือ ท่านเป็นอะไรของผมนิจเตือน ท่านเป็นอุปัชฌาย์ เป็นอาจารย์ เป็นเพื่อนเห็น
เป็นเพื่อนคบหรือ ดังนี้บ้าง ย่อมเบียดเบียนโดยความเป็นผู้หนึ่งเสียบ้าง รับปาก
แล้วไม่กระทำตามนั้นบ้าง บุคคลนั้น ย่อมอยู่ในที่ไกลจากการบรรลุลุณพิเศษ ฯ
ส่วนบุคคลใด อันเขาตักเตือนอยู่ ย่อมพูดว่า ดีละ ท่านผู้เจริญ ท่านพูดดีแล้ว
ธรรมดาโทษของตน ย่อมเห็นได้ยาก ท่านเห็นกรรมเห็นปานนี้แล้ว พึงอาศัย
ความเอ็นดูตักเตือนผมแม้อีก ต่อกาลนาน ผมจึงได้คำตักเตือนจากสำนักของ
ท่าน ดังนี้ ทั้งปฏิบัติตามที่ท่านสอน บุคคลนั้น ย่อมมีในที่ไมไกลจากการบรรลุลุ
ณพิเศษ ฯ เพราะฉะนั้น บุคคลรับคำของบุคคลอื่นอย่างนี้แล้วกระทำ(ตาม)
อยู่ ชื่อว่า เป็นคนว่าง่าย ฯ

ก็แล คนว่าง่าย มี ๒ ประเภท บางประเภทน่าสรรเสริญ บางประเภท
ไม่น่าสรรเสริญ ฯ เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสไว้ในกกุฏปมสูตร
ว่า ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุใด เป็นผู้ว่าง่าย ถึงความเป็นผู้ว่าง่าย เพราะเหตุแห่ง

จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจฉัยเภสัชบริวาร เราไม่เรียกภิกษุนั้นว่า เป็นผู้ว่าง่าย ๆ ข้อนั้น เพราะเหตุไร ๆ ภิกษุทั้งหลาย เพราะว่า ภิกษุนั้น เมื่อไม่ได้จีวร ฯลฯ คิลานปัจฉัยเภสัชบริวารนั้น หาเป็นผู้ว่าง่ายไม่ หาถึง ความเป็นผู้ว่าง่ายไม่ ๆ ภิกษุทั้งหลาย ส่วนภิกษุใดแล สักการะเฉพาะธรรมอยู่ เคารพธรรมอยู่ นอบนบธรรมอยู่ ย่อมเป็นผู้ว่าง่าย ย่อมถึงความเป็นผู้ว่าง่าย เราเรียกภิกษุนั้นว่า เป็นผู้ว่าง่าย ๆ ภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้น พวกเธอพึงศึกษา ในพระธรรมวินัยนี้อย่างนี้ว่า เราทั้งหลาย สักการะเฉพาะธรรมอยู่ เคารพธรรม อยู่ นอบนบธรรมอยู่ จักเป็นผู้ว่าง่าย จักถึงความเป็นผู้ว่าง่าย ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอ ควรศึกษาอย่างนี้แล ดังนี้ ฯ
